

Visiestuk Actief Burgerschap & Sociale Cohesie

Hoofdstuk 1, Kenmerken van de leerlingen, de ouders en de “omgeving”

Leerlingen	<p>Onze leerlingen zijn te typeren als kinderen merendeels geboren en getogen in Meerlo en omstreken. Zo'n 98% van de kinderen die geboren zijn in Meerlo komt ook naar onze school.</p> <p>Gegevens over leerlingkenmerken zijn te vinden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • WMK opbrengstgericht werken hoofdstuk 1. • aanmeldingsformulier in het dossier van het kind. • Dotcom leerlingscherm
Ouders	<p>Zo'n 70% van één van de partners is geboren en getogen in Meerlo en omstreken. Het opleidingsniveau is volgens de laatste studies van gemeente Venray als gemiddeld te betitelen.</p> <p>Gegevens over ouderkenmerken zijn te vinden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • WMK opbrengstgericht werken hoofdstuk 1. • aanmeldingsformulier in het dossier van het kind. • Dotcom leerlingscherm
Omgeving	<p>Meerlo is een dorp met ongeveer 2500 inwoners en heeft een landelijk karakter. Steden in de buurt zijn Venlo 15km en Nijmegen 40km.</p>

De kenmerken van de leerlingen hebben we beschreven in de module Opbrengsten van WMK-PO

Hoofdstuk 2, Risico's [belemmerende factoren]

Sociaal-emotionele ontwikkeling	Geen belemmeringen.
Democratie	Geen belemmeringen.
Participatie	Geen belemmeringen.
Identiteit [respect]	Onze kinderen komen weinig in aanraking met andere religies en culturen. In Meerlo is geen multiculturele samenleving.
Algemene ontwikkeling	Zie identiteit, verder komen kinderen minder vanzelf in aanraking met culturele aspecten zoals bijvoorbeeld musea en kunst.

Hoofdstuk 3, Visie

Leerlingen groeien op in een steeds complexere, pluriforme maatschappij. Onze school vindt het van belang om haar leerlingen op een goede manier hierop voor te bereiden. Leerlingen maken ook nu al deel uit van de samenleving. Allereerst is kennis van belang, maar daar blijft het wat ons betreft niet bij. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor anderen, maar ook naar anderen omzien. In de school leren wij leerlingen daarom goed samen te leven en samen te werken met anderen. Wij willen leerlingen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef meegeven voor de samenleving.

(1) We vinden 't nodig dat onze school een bijdrage levert aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen, omdat kinderen sociaal vaardig moeten zijn om goed te functioneren in de huidige en toekomstige maatschappij.

(2) We vinden 't nodig dat onze school een bijdrage levert aan het leren kennen van democratische principes, omdat onze staatsvorm op dezelfde wijze is ingericht. Doordat kinderen leren om op democratische wijze met elkaar te communiceren leren kinderen ook om te luisteren naar elkaar. Wij leren kinderen om zelf invloed te kunnen hebben op hun omgeving.

(3) We vinden 't nodig dat onze school een bijdrage levert aan het leren deelnemen aan de maatschappij en maatschappelijke verbanden van de leerlingen, omdat kinderen leren om elkaar te helpen te ondersteunen.

(4) We vinden 't nodig dat onze school een bijdrage levert aan het ontwikkelen van kennis van en respect voor diverse godsdiensten en levensbeschouwingen, omdat het kennen van andere culturen en visies kinderen ruimdenkend maakt. Leerlingen leren andere culturen als verrijkend te zien.

(5) We vinden 't nodig dat onze school een bijdrage levert aan de culturele ontwikkeling van de leerlingen, omdat wij kinderen willen leren creatief te denken en zich te uiten. Leerlingen laten ervaren/genieten van culturele en kunstzinnige activiteiten.

Hoofdstuk 4, Hoofddoelen

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke evenwichtige mensen die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met zichzelf, de medemens en de omgeving.
2. Wij voeden onze leerlingen op tot personen die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden.
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen die "meedoen", die actief betrokken willen zijn op de samenleving en die gericht zijn op samenwerking.
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, en respect hebben voor andere opvattingen en overtuigingen (religies).
5. We richten ons op de algemene ontwikkeling en we geven onze leerlingen culturele bagage mee voor het leven.

Hoofdstuk 5, Aanbod per hoofddoel**DOEL 1, SOCIALE ONTWIKKELING**

Methode sociaal-emotionele ontwikkeling	Doos met gevoelens Kinderen en hun sociale talenten Kiva Vriendenprogramma Coöperatief leren
LVS sociaal-emotionele ontwikkeling	SCOL
SEO en het rooster	Staat vanaf groep 3 op het rooster
SEO en Leerlingenzorg	Zie groepsplan gedrag
SEO en normstelling	Als meer dan 25% van de leerlingen D/E haalt, volgt er een groepsinterventie. Daarnaast worden de leerlingen individueel gevolgd en begeleid (zie groepsplan)
Morele ontwikkeling	Zie boven (methode)+ nieuwsbegrip en thematisch werken.
Normen en Waarden	Zie boven (methode) groepsafspraken/regels worden ieder jaar opnieuw met kinderen vastgesteld en ondertekend.

Een stroomschema

Ontworpen in	2013-2014	
Thema	Sociale competenties	
Wanneer	Wat	Verantwoordelijke
Stap 1	Afname vragenlijsten SCOL+Pesttest+Sociogram en invoer scores.	Leerkracht
Stap 2	Er volgt een analyse van gegevens. Deze worden per leerling ingevoerd in het groepsplan gedrag (plan van aanpak).	Leerkracht
Stap 3	Er is een terugkoppeling naar kinderen. Op het moment dat een kind onvoldoende sociaal vaardig is volgt er een gesprek met het kind en ouders.	Kind/Ouders
Stap 4	Analysegesprek met IB-er	Leerkracht IB-er
Stap 5	Opvallendheden/trends bespreken.	IB-er en directeur

Stap 6	Twee keer per jaar is er een terugkoppeling in het team; LVOS Cito+SCOL.	Team
Stap 7	Terugkoppeling in MR minimaal 1x per jaar	MR
Stap 8	Aan het rapport wordt een print van het groepsplan toegevoegd. Deze gegevens worden besproken tijdens de oudergesprekken.	Leerkracht/Ouders
Stap 9	Trends worden weergegeven/verantwoord in de schoolgids	IB-Directeur

Het aanleren van sociale competenties (kader Oberon)

Doel 1, Sociale ontwikkeling	
We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke evenwichtige mensen die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met zichzelf, de medemens en de omgeving)	
Groep 1/2	<p>We benadrukken positief en gewenst gedrag en benoemen dit. Dit gebeurt door de hele dag en bij alle activiteiten die we doen. We leren ze samen werken met onze slogan, samen spelen, samen delen. Iedereen mag zijn zoals hij/zij is. We helpen elkaar daar waar nodig(instromers). In dit geheel hebben we als leerkracht zelf een grote voorbeeldfunctie.</p>
Groep 3/4/5	<p>In elke groep hangen 4 centrale schoolregels die worden nageleefd. Er worden in elke groep duidelijke afspraken gemaakt rondom samen spelen. In groep 5 is speciaal aanbod van de KiVa-lessen en het VRIENDEN-programma.</p>
Groep 6/7/8	<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht geeft zelf het goede voorbeeld • We maken duidelijke regels en afspraken aan het begin van het schooljaar en leven deze strikt na. • We zetten de methode KIVA in • Gebeurtenissen en voorvallen worden besproken <p>We signaleren en observeren dmv SCOL en pesttest</p>

DOEL 2, DEMOCRATIE

Doel 2, Democratie	
Wij voeden onze leerlingen op tot personen die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden	
Groep 1/2	Iedereen mag zijn mening geven .We luisteren hier respectvol naar. We proberen de kinderen hierin wel te sturen en eventueel ook andere meningen dan die van hen zelf te laten horen en hier over na te laten denken.
Groep 3/4/5	In overleg met elkaar komen we tot regels en afspraken. Middels (coöperatieve) samenwerkingsvormen leren kinderen met elkaar samenwerken en zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk voor proces en product.
Groep 6/7/8	<ul style="list-style-type: none"> • We oefenen in het voeren van discussies • We vragen kinderen naar hun mening en ook naar het waarom ervan • En gaan vervolgens tot actie over • Dmv "Nieuws van de week" besteden we aandacht aan actuele onderwerpen • We kijken regelmatig het Jeugdjournaal Kinderen mogen bij spreekbeurten e.d. ook hun oordeel geven

Typering van ons schoolklimaat – van hoe we met elkaar omgaan

Wij hebben school en klassenregels, deze regels hangen zichtbaar in de klas. Wij zorgen voor een veilig klimaat voor iedereen bij ons op school. Dit meten wij door vragenlijsten af te nemen onder kinderen van groep 5 t/m 8 en ouders en personeel van de school. Mocht er een ruzie ontstaan dan zullen leerkrachten hierop snel en adequaat reageren en proberen op te lossen. Indien er pestgedrag voorkomt op onze school wordt het Kiva team ingezet.

De kinderraad

De kinderraad wordt vertegenwoordigd door 2 kinderen per groep, dit vanuit de groepen 5 t/m 8. De kinderen worden door de groep gekozen. De raad komt 1x per 6 weken bij elkaar, de aandachtspunten vanuit de kinderen/groep worden besproken. De directeur zit de vergadering voor, de notulen worden roulerend door de kinderen gemaakt. Het doel van de kinderraad is om kinderen bewust te maken van hun eigen invloed en zeggenschap in hun omgeving.

DOEL 3, PARTICIPATIE

Een onderdeel van “participatie” is het doen van **vrijwilligerswerk** {well done}. Voorbeelden van wat we doen zijn:

- 1. Taakverdeling binnen de groep: hulpje van de dag, uitdelers enz.**
- 2. Leren van en met elkaar: tutorlezen, maatjeswerk enz.**
- 3. Op toerbeurt heeft een groep speelplaatsbeurt om de omgeving van de school schoon te houden.**
- 4. Elk schooljaar wordt er één goed doel gekozen, waar aandacht voor is op school en geld voor wordt ingezameld.**

Hoe zorgen we voor betrokkenheid van de leerlingen (ouders?) op de samenleving? Hoe zorgen we ervoor, dat ze “meedoen”? Hoe zorgen we ervoor dat ze lid worden van een sportclub o.i.d.

- 1. We bieden mogelijkheden voor participatie van dorpsactiviteiten.**
- 2. Alle leerlingen worden lid van de schoolbibliotheek.**
- 3. Wekelijkse Muziek in de Klas lessen in groep 4/5.**
- 4. We bieden sportverenigingen de mogelijkheid voor het geven van gastlessen.**
- 5. Kinderen kunnen zich opgeven voor regionale sporttoernooien.**
- 6. We maken reclame voor kennismakingsactiviteiten van regionale verenigingen.**

Doel 3, Participatie	
We voeden onze leerlingen op tot mensen die “meedoen”, die actief betrokken willen zijn op de samenleving en die gericht zijn op samenwerking.	
Groep 1/2	In de kleutergroepen wordt veel samengewerkt. Kinderen worden geprikkeld om bij allerlei activiteiten mee te doen.
Groep 3/4/5	M.b.v. de coöperatieve werkvormen worden kinderen aangezet tot deelname in een groep. Eenieder moet actief meedenken/meedoen. Het thematisch werken in subgroepen stimuleert dit nog meer.
Groep 6/7/8	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken van coöperatieve werkvormen • Een aantal kinderen maken deel uit van de leerlingenraad (actuele onderwerpen worden hiervoor eerst in de groep besproken, kinderen actief mee laten denken) Veel aandacht voor samenwerken, b.v. bij thematisch werken, waarbij kinderen eigen onderzoeksvragen mogen stellen.

DOEL 4, IDENTITEIT

Hoe besteed je aandacht aan kennis van de diverse religies? Aan levensbeschouwingen en andere culturen? Is er sprake van systematiek?

1	We bieden kinderen de mogelijkheden om na schooltijd op school de voorbereidingen voor de communie en het vormsel te volgen o.l.v. de parochie.
2	We besteden aandacht aan Christelijke feesten: Kerst, Pasen.
3	Onder thematisch werken wordt er aandacht besteed aan andere culturen en levensovertuigingen. Kerndoelen worden afgevinkt.

Doel 4, Identiteit

We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, en respect voor andere opvattingen en overtuigingen (religies).

Groep 1/2	We laten de leerlingen kennis maken met verschillende culturen, door te benoemen dat er mensen zijn die vanuit hun geloof andere gewoontes, denkwijzen hebben.
Groep 3/4/5	We leren in de groepen respect te hebben voor verschillen, talenten en (on)mogelijkheden van kinderen. Het onderdeel 'andere religies' heeft geen vaste plek in het rooster.
Groep 6/7/8	<ul style="list-style-type: none"> Binnen het thematisch werken hebben we aandacht voor andere religies, opvattingen en overtuigingen. Door gebruik te maken van de religies van kinderen binnen je eigen groep, besteden we aandacht aan b.v. het Suikerfeest, de Islam enz.

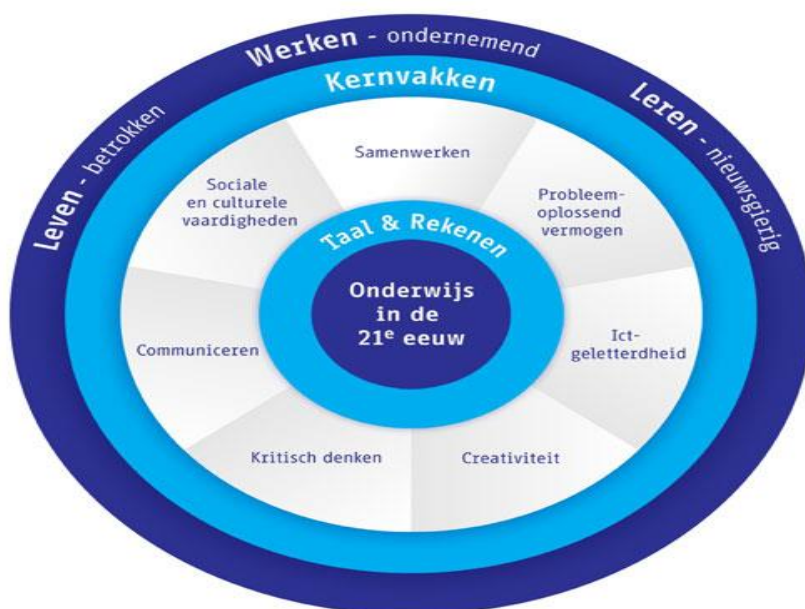
Identiteitsbepaling – seksualiteit

De methode lentekriebels wordt ingezet tijdens het thematisch werken.

DOEL 5, CULTURELE ONTWIKKELING

In algemene zin, doen we op school veel aan kunst en cultuur:

1	Elke groep krijgt jaarlijks een culturaanbod vanuit Cultuurpad.
2	Alle groepen nemen jaarlijks deel aan de Kinderboekenweek.
3	Groep 8 bezoekt jaarlijks het Oorlogsmuseum.
4	Tijdens het thematisch werken vinden er excursies plaats. O.a. naar musea, exposities en gebedshuizen.
5	Tijdens thematisch werken zijn kinderen creatief actief . O.a. dans, techniek, handvaardigheid en tekenen.

21st century skills

	SKILL	Wat we doen in groep 1/ 2
1	Samenwerken	Coöperatieve werkvormen, laten helpen, groepswerken, samenwerk kiezen, buitenspel
2	Probleemoplossend vermogen	Bij een probleem kinderen zelf eerst aan het denken zetten .
3	ICT-geletterdheid	Activbord, computer, Geletterdheid volgens de tussendoelen

4	Creativiteit	Wordt ingepast bij ieder thema(beeldend, dans, muziek, drama etc.)
5	Kritisch denken	Open vragen stellen, zodat ze hoofd en bijzaken kunnen scheiden.
6	Communiceren	Communicatie vindt de hele dag door plaats in de kleutergroepen.
7	Sociale en culturele vaardigheden	Elkaar helpen bij expressie activiteiten.

	SKILL	Wat we doen in groep 3-4-5
1	Samenwerken	Maatjeswerk, groepsoverstijgend (tutor-begeleiding). Coöperatieve werkvormen. Thematisch werken.
2	Probleemoplossend vermogen	Aanpassen aan niveaus van kinderen d.m.v. verschillende instructievormen. In verrijkgroep wordt speciaal beroep gedaan op probleemoplossend vermogen van meerbegaafde kinderen.
3	ICT-geletterdheid	Te weinig gerichte computeroefeningen / -vaardigheden, zoals werken met tekstverwerkingsprogramma's.
4	Creativiteit	Thematisch werken. Creatieve opdrachten rondom speciale gelegenheden en feestdagen.
5	Kritisch denken	Eisen stellen aan opdrachten. De juiste vragen stellen om kinderen verder te laten denken (kinderen uitdagen).
6	Communiceren	Kringgesprekken. Coöperatieve werkvormen. Gesprekstechnieken tijdens de lessen 'spreken/luisteren'.
7	Sociale en culturele vaardigheden	Regels en afspraken maken en zichtbaar maken. Lessen 'omgaan met elkaar'. Groep 5: KiVa-lessen en VRIENDEN-programma.

	SKILL	Wat we doen in groep 6-7-8
1	Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> - coöperatieve werkvormen - thematisch werken
2	Probleemoplossend vermogen	<ul style="list-style-type: none"> - in eerste instantie zelf iets op laten lossen - wordt bij thematisch werken ook op de proef gesteld
3	ICT-geletterdheid	<ul style="list-style-type: none"> - inzet van de computer bij verschillende vakgebieden
4	Creativiteit	<ul style="list-style-type: none"> - komt met name aan bod bij het thematisch werken
5	Kritisch denken	<ul style="list-style-type: none"> - discussie voeren - geven van een oordeel bij een spreekbeurt - eigen inzet beoordelen, b.v. bij thematisch werken
6	Communiceren	<ul style="list-style-type: none"> - beargumenteren (discussie) - coöperatieve werkvormen, b.v. rondpraat/tweepraat - communiceren gebeurt de gehele dag!
7	Sociale en culturele vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> - KIVA, Scol, pesttest - thematisch werken

Doel 5, Culturele ontwikkeling

We richten ons op de algemene ontwikkeling en we geven onze leerlingen culturele bagage mee voor het leven.

Groep 1/2	We brengen de kinderen in contact met allerlei expressieve uitingsvormen, zoals: muziek, dans, drama, beeldende kunst etc. We verbreden onze culturele horizon via cultuurpad.
Groep 3/4/5	Thematisch werken bevordert de algemene ontwikkeling van kinderen. Excursies en uitstapjes in het kader van Cultuurpad en/of thematisch werken verbreden de algemene kennis.
Groep 6/7/8	We maken bij het thematisch werken gebruik van: <ul style="list-style-type: none"> - Cultuurpad - Museabezoek Optredens/vieringen

Hoofdstuk 6, Aandacht voor de basiswaarden

Het onderwijs op bs. Megelsheim is niet in strijd met de basiswaarden en wij bevorderen dat de leerlingen de basiswaarden toepassen. Op bs. Megelsheim corrigeren wij uitingen van leerlingen, die strijdig zijn met de basiswaarden.

De basiswaarden zijn:

- + Vrijheid van meningsuiting
- + Gelijkwaardigheid
- + Begrip voor anderen
- + Verdraagzaamheid
- + Autonomie
- + Afwijzen van onverdraagzaamheid
- + Afwijzen van discriminatie

Hoofdstuk 7, Kwaliteitszorg

De kwaliteit van het aspect *Actief Burgerschap & Sociale Integratie* evalueren wij vierjaarlijks met behulp van WMK-PO. Eén keer per vier jaar (conform planning) wordt dit beleidsterrein door zowel de directie als het team beoordeeld. De directie diagnosticeert Burgerschap en het team scoort de Quick Scan. Op basis van de uitslagen borgen we onze sterke punten en stellen we verbeterpunten vast. De directie communiceert de uitslagen en de gekozen verbeterpunten met de algemeen directeur en de MR van de school. De ouders worden op de hoogte gebracht via de nieuwsbrief en de website

Zie bijlage 3, Uitslagen Diagnose Actief Burgerschap en Sociale Integratie

Hoofdstuk 8, Analyse

Wat valt je op o.b.v. de uitslagen van de vragenlijst?

Hoofdstuk 9, Verbeterplan

De resultaten van de uitslagen van de vragenlijst zijn voor ons aanleiding om aandacht te besteden aan enkele verbeterpunten.

Verbeterpunten	
Gewenste situatie	
Activiteiten	
Wanneer?	
Wie?	
Kosten	
Evaluatie	
Borging	

Hoofdstuk 10, Publieke verantwoording: rapportage

In de Schoolgids nemen we een item op over burgerschap en verwijzen we naar dit visiestuk. Tevens wordt dit visietuk besproken in het team en MR.